

ESPECIAL RAMON BARNILS: Una manera de «viure» en el món

> Idea i recull de textos: Guillem Miralles i Tina Vallès
guillem.miralles@gmail.com | tina@ques-tions.net

Gairebé cinc anys després de la mort del periodista Ramon Barnils (15.03.2001), presentem un recull d'opinions escrites per alguns dels seus antics col·laboradors, lectors o radiooients, que hem ordenat per ordre alfabètic: Teresa Amat, Jem Cabanes, col·lectiu Contrastant, Josep Maria Fonalleras, Enric Gomà, Mercè Ibarz, Quim Monzó, Lluís Muntada, Manel Ollé, Màrius Serra, Manuel Trallero i Matthew Tree. A tots ells, els hem demanat l'opinió sobre les principals aportacions periodístiques de Ramon Barnils.

Cap i pota, encara

Teresa Amat, filòloga

Ara fa dos anys, l'editor d'aquesta revista em va proposar, aneu a saber per quina dèria, d'escriure un article sobre Ramon Barnils. Tot plegat perquè va veure alguna referència meva a Barnils en el weblog que jo escrivia aleshores, em sembla recordar que arran de fer-me ressò de la publicació de l'«Hemeroteca Ramon Barnils» al web de *Contrastant*. Primer li vaig dir que no, que ni era periodista ni m'hi veia amb cor perquè em semblava que poc podia dir-hi. Però l'home, insistent de mena, no va parar fins a embarcar-m'hi. L'aventura –si se'm permet– em va suposar una feinada considerable. No es tractava de fer quatre ratlles potineres a base dels records que conservava de la lectura dels articles de Barnils i d'escoltar-lo a la ràdio; havia de tenir un mínim de consistència. Si alguna cosa tenia clara després –o poc abans– de deixar-me entabanar, és que no volia fer: ni un simple retrat sentimental (per allò del temps passat, que sol tenir més a veure amb el «nostre» temps passat que amb el de l'objecte que ens pugui ocupar) ni un panegíric a l'ús en forma d'homenatge pòstum.

El resultat van ser gairebé quatre pàgines a un espai en la preceptiva Garamond 13 de l'antic *Paper de Vidre*, i sempre li agrairé al Guillem Miralles que m'embarqués de «polissona» per obligar-me a fer aquella capbussada temerària en l'oceà Barnils. Rellegint-ho ara, he tingut l'agradable sensació –ja em dispensareu– de comprovar que no en tocava res, cosa rara en mi quan rellegeixo alguna cosa que he escrit, ni que sigui del dia abans. O sigui que quan m'han tornat a demanar «unes poques línies» per col·laborar en aquest número especial, no se m'ha acudit res més que remetre els possibles lectors interessats a aquell número 23 de PdV (Sant Jordi del 2004, <http://usuarios.lycos.es/paperdevidre/n23.pdf>) en què vaig publicar «Ramon Barnils, cap i pota». Ho mantinc tot i no sabia afegir-hi res més. Ah, només una cosa; voldria tornar a insistir en la proposta que va fer Pau Riba (*El Temps*, 876) i que jo esmentava al final de l'article: ¿ningú s'apunta a muntar un Bar Nils?

Una llengua de primera

Jem Cabanes, corrector lingüístic de Vilaweb

El primer contacte amb en Ramon Barnils va ésser a la redacció d'*Amb potes rosses* (setmanari satíric continuador d'*El be negre*). Allà mateix vam tenir les primeres diferències, que ens van fer caure en simpatia mútua. Érem a la primeria del 1979. Encara havien de passar una dotzena d'anys abans de retrobar-nos «professionalment», ara a *El Temps*.

En Ramon tenia un bon coneixement i un gran domini de la llengua, cosa que no es pot pas dir de gaires periodistes ni de gaire ningú. I s'expressava amb la claredat que li convenia.

Els seus articles, curts o llargs, no feien mai l'efecte d'haver estat deslliurats amb fòrceps. Tenien l'aire d'una redacció espontània, sense tocs ni retocs. I em consta que era així que els escrivia ben sovint: a raig, d'una tirada, endut per una idea que rodava com una bola de neu –vull dir que ja es portava l'estructura i el desglossament. Malgrat això, els seus texts apareixien ben lligats i, si no sempre eren de lectura transparent, no era pas per com els escrivia. Si li comentaven que algú havia trobat tal article seu de lectura laboriosa, solia replicar: «Que aprenguin de llegir!». Aquesta «volguda» manca de transparència fàcil no solament li permetia d'exemplar la llibertat d'expressió i burlar la censura, diguem-ne tàcitament acceptada per professió i lectors, ans també perseguia, a vegades sobretot, l'atenció del lector. (Ara, si va poder dir tantes coses, i dir-les sense gaires pèls a la llengua, no fou pas per opacitat, sinó per la coratjosa intel·ligència de voler-les i saber-les dir.)

I la seva llengua periodística? Era fluida, generosa en l'expressió i en els matisos. Per mi, era una filtració expressiva del català central de mitjan segle XX (el que havien mamat i viscut els de la seva generació), amb totes les virtuts i virtualitats, que eren moltes per a qui en sabia treure profit. Era una llengua coherent, gens pretensiosa, popular i genuïna, que ell dominava de natural. No és estrany que l'irritessin tant els banderers de la llengua, pretesament-popular, coneguda per *català light*. Alhora era una llengua correcta, en què qualsevol anomalia hi era una transgressió estilísticament deliberada. I és que se'n sentia molt segur, de la llengua que feia servir. Que era una llengua de primera –tant com la seva «llengua», que no és ben bé igual, com solia recalcar.

Ramon Barnils, cinc anys després

Col·lectiu Contrastant | www.contrastant.net

Cinc anys després de la mort de Ramon Barnils, es pot constatar que d'una banda s'ha intentat salvar-lo de l'oblit mitjançant la institucionalització d'un premi de periodisme d'investigació i d'una associació de periodistes que porten el seu nom. D'altra banda, però, també s'ha de dir que a la pràctica diguem-ne quotidiana el periodisme d'investigació no existeix al nostre país. Ho impedeixen, entre d'altres raons, les característiques estructurals del funcionament dels mitjans, les seves dependències econòm-

miques i les seves fidelitats polítiques. Per exemple, aquesta mena de periodisme demana temps i paciència, la qual cosa implica al seu torn que les empreses mediàtiques estiguin disposades a invertir-hi diners. Sempre serà més barat, i menys arriscat, per a l'empresa mediàtica que es continuïn construint textos periodístics a partir de declaracions, teletips o dossiers proporcionats per gabinets d'informació.

Un altre aspecte en què s'ha avançat molt poc és en la construcció d'un sentit comú nacional (català). Cal tenir present que en qualsevol país del món és cabdal la contribució del discurs periodístic en la construcció del sentit comú nacional. Sens dubte, han aparegut noves fornades de periodistes que tenen ben clar quin és el seu marc nacional de referència i ho intenten portar a la pràctica en els seus discursos periodístics. Ara bé, també és cert que hi ha noves fornades per a les quals Espanya o França continua sent aquest marc nacional referencial. A més, tenen l'avantatge que l'elit periodística catalana, la que és al capdavant de la majoria dels mitjans que viuen i treballen als Països Catalans, hi comparteix el mateix sentit comú espanyol o francès. Només cal mirar els informatius de TV3 per adonar-se de quin és el marc nacional referencial absolut a partir del qual s'elaboren (jerarquia de les notícies, temàtica, estadístiques, designació dels agents, etc.). En conseqüència, el sentit comú català és encara força invisible als mitjans del nostre país.

L'humor de Barnils

Josep Maria Fonalleras, escriptor

Seria injust afirmar que amb Ramon Barnils va morir una certa manera de fer periodisme, de ser periodista. El llegat més transcendent d'en Ramon, és a dir, el que tindrà més transcendència, és justament l'entusiasme que era capaç de compartir, la confiança que sabia transmetre. Sempre faltaran actituds radicals que ens facin despertar de la migdiada, però en tots aquells a qui va fer de mestre, en tots els que va lloar i agrair i felicitar i encoratjar, la figura de Barnils continua viva. Potser hi trobo a faltar, més enllà de la crispació que ell molt sovint argumentava, una punta de l'humor que també tenia com a divisa. L'humor és la forma més intel·ligent de combatre l'estultícia. I això, en Ramon ho sabia. I tant que ho sabia.

Sense embuts

Enric Gomà, guionista

Quan un escriptor mor, deixa tot d'amics, parents i admiradors que es dediquen a vetllar-ne l'obra literària i el bon nom mitjançant entitats, associacions, conferències, articles, premis i, en el millor dels casos, xocolatades. Tots ells són gent que el va estimar i, de vegades, admirar. Ramon Barnils n'és un cas, com tants n'hi ha. Per tant, res més lluny de la meva intenció que trencar la solemnitat i l'emoció d'aquests honors funeraris.

Però, en atenció a Ramon Barnils, crec que val la pena parlar sense embuts: per una banda, i pel que recordo dels articles que li llegia a *El Temps*, escrivia amb un estil molt

enfarfegat i hi despleguava uns raonaments més aviat pintorescos, en els que sovint agafava el rave per les fulles, si se'm permet l'expressió hortofructícola.

I a la ràdio, en canvi, s'expressava amb un humor fresc i gamberro, amb una vehemència i una agilitat que eren d'agrair. A Catalunya, la majoria d'escriptors, d'agents culturals, acostumen a trepitjar ous i no abandonen mai aquell posat d'alt funcionari de duanes.

Ara bé, el pitjor que se li pot fer a Ramon Barnils és considerar-lo «un dels nostres», perquè ja veig el seu nom brodat al penó de la Confraria de la Santa Independència.

I tu què, ¿Flaubert o Stendhal?

Mercè Ibarz, escriptora

Escriure és transcriure i fer-ho sobre Barnils és passar un àlbum de fotos. Es feia llegir. Fins quan veies que ni ell no sabia com acabar l'article, fart de l'estat de coses. No simulava res. Fer-se llegir, el primer deute i el darrer. És una de les herències de Barnils més aprofitada pels escriptors de premsa que pels periodistes. ¿Que no hi ha diferència entre uns i altres? Potser no. O poder sí. Intempestiu, ell t'ho plantejava així: I tu què, ¿Flaubert o Stendhal?

En Barnils i la ràdio

Quim Monzó, escriptor

Vaig descobrir el nom de Ramon Barnils d'adolescent, quan, tot d'un plegat, la seva columna «A media luz» va substituir «El día de siempre», que firmava Joan de Sagarra al *Tele/eXprés*. Vaig pensar que havia de tenir coratge per acceptar una proposta així, d'on és tan fàcil sortir-ne malparat. El vaig conèixer més tard, quan feia de director suposat d'*Ajoblanco*; suposat, perquè el director efectiu era Pepe Ribas i, de fet, el que feia en Barnils era deixar el carnet de periodista que s'havia de presentar a les altes instàncies per poder fer legal una publicació. Després ens vam trobar a *Amb potes roses*, la revista que es feia una nit a la setmana al primer pis del restaurant dels Solé Sugranyes. I d'allà als bars. El recordo una matinada, al mig del carrer Argenteria, amb Pau Riba i Jaume Sisa, burxant en Riba a base de dir-li que si en Sisa era algú era perquè ell s'havia deixat menjar el terreny, cosa que des de cap punt de vista era veritat, però que en Barnils era capaç de creure's.

El 1983 la Generalitat va començar a muntar Catalunya Ràdio i l'equip que duia endavant el projecte -Jordi Costa, Josep Maria Francino, Florenci Surroca...- va encarregar a Jordi Vendrell que preparés un programa. En Vendrell va telefonar en Barnils, per una banda, i a mi, per una altra. Que si hi volíem participar. Jo, a part d'escriure històries, traduïa llibres. En Barnils, a part de traduir llibres, treballava a l'agència Efe. I un programa de ràdio nocturn era l'excusa ideal per tornar a casa encara més tard. De manera que vam dir que sí.

Vam començar a trobar-nos el juny del 1983, però el programa no va començar fins al setembre. Es deia *El lloro, el moro, el mico i el senyor de Puerto Rico*. Diuen els nostàlgics que un programa «tan lliure i tan trencador» com aquell seria impossible, ara. Però joestic convençut que, actualment, no s'aguantaria gaire per enlloc, perquè en dues dècades la ràdio ha canviat moltíssim i semblaria arnat. No tan arnat, en canvi, semblaria *El mínim esforç*, el programa que vam fer després, a la tarda. Quan *El mínim esforç* va passar a millor vida, en Barnils va anar a la tertúlia del noticiari nocturn de Ramon Pellicer, on en general compartia micròfons amb Antoni Ribas i Jordi Barbeta, tot i que hom recorda una baralla antològica amb Xavier Domingo sobre les virtuts de les nòvies de l'un, les dones de l'altre i les noies que anaven al bar Mas i Mas, pels insults emesos en el transcurs de la qual l'emissora va amonestar formalment en Barnils i em sembla que el va suspendre de sou durant un temps.

De tots els programes de ràdio en què vam col·laborar, el que encara ara, quan l'escoltes, s'aguanta perfectament és *Albània*. Era mitja hora setmanal que, la mitjanit del dimarts, fèiem Ramon Barnils, Sergi Pàmies i jo. En Barnils hi tenia dos espais. Un es titulava «Actualitat i sentiments». L'altre, «Grans moments de la història de la humanitat». Però els Jocs Olímpics del 1992 s'acostaven, inexorables, i tothom va ser recol·locat –per no dir disparat– en molt diverses direccions. Si no m'equivoco, en Barnils va anar a parar a la tertúlia de *L'Orquestra*, una altra vegada amb Jordi Vendrell; però no ho tinc del tot clar, perquè s'havien anat distanciant. Després, quan el pes de la socioconvergència va caure implacable damunt del programa –i al Vendrell el van amagar durant uns anys–, en Barnils va passar a *Postres de música*, amb Josep Maria Solé i Sabaté.

També hi ha les col·laboracions a la programació d'estiu. Un any, amb Sílvia Tarragona, en un magazine titulat *Sota la palmera*. La missió d'en Barnils era fer un comentari sobre els animals de companyia. Ara el gat, ara el gos, en acabat el periquito... Durant setmanes, a les barres dels bars, a tothom que el volgués escoltar li explicava que la cunyada seria un dels animals de què parlaria. De manera que, quan va arribar el dia, Sílvia Tarragona li va preguntar: «¿l'avui, de quin animal de companyia ens parlaràs, Ramon?». Ell va contestar: «De la cunyada». Es va fer un silenci que va durar segons. Sé que en moments així era singularment feliç.

Ramon Barnils. La veu i el solc

Lluís Muntada, escriptor

De cop i volta em vaig adonar que llegia els articles de Ramon Barnils amb la veu i les inflexions de la veu de Ramon Barnils. La lectura és un acte suprem i alhora hipnòtic, l'afirmació d'una sobirania personal que molt sovint serveix per reconèixer un sotmetiment, per declarar la teva servitud al gaudi, a l'admiració, al refús, o a aquesta forma superior de la veritat que és la bellesa. La veu cavernosa de Ramon Barnils arrossegava (què coi *arrossegava*, arrossega!) un atribut primordial: sempre està a punt de transparentar-se, d'induir-te al sarcasme, és a dir, a punt de raptar-te per endur-se't cap a la regió del diàleg on la seriositat s'enjogassa, on les veritats són importants però no excessives i on l'escepticisme és l'únic requisit per poder continuar-te sentint viu, aproximativament *lliure*. No sé llegir els articles de Ramon Barnils sense la seva veu.

Amb motiu d'algun enterrament, partença o jubilació, tots hem pogut sentir aquell comentari sinistre de «no hi ha ningú imprescindible». Qui sostingui això, n'estic convençut, és una persona perillosa. És un psicòpata ideològic per a qui els horitzons finals de les seves quimeres tenen un valor més alt que els atributs irrepetibles i la vida de les persones singulars i concretes. «No hi ha ningú imprescindible». ¿És prescindible la veu que afirma aquesta barbaritat? Per saber que Ramon Barnils era imprescindible no calia la prova atroz de la mort. Però de la mateixa manera que les tombes de Pompeia exalten el buit –l'espai balmat que hi van deixar els cossos–, el caràcter imprescindible de Ramon Barnils s'expressa a través de les granítiques formes de la seva absència. Trobem a faltar l'emoció que encomanava Ramon Barnils, el seu instint verbal, la seva gosadia, el caràcter imprevisible de les seves digressions i l'únic credo veraç que lleguen els honestos: entendre que la raó es nodreix de passions. Barnils va exercir un mestratge silencios. Més enllà de les seves opinions materials, ens va llegar una manera desacomplexada i natural d'abordar els fets, una moral que consisteix a guardar-se obediència i fidelitat a un mateix. Sovint, quan les tertúlies radiofòniques exalcen l'obscurantisme academicista dels que edifiquen altars a una presumpta Raó objectiva que (oh casualitat!) sempre coincideix amb la Seva Raó subjectiva, m'agafa un perillós atac de malenconia. Aleshores el mal i el lenitiu són la mateixa cosa. Enyoro el programa *El lloro, el moro, el mico i el senyor de Puerto Rico*, o uns *Postres de Música* en què les veus assaonades de Barnils, Modest Prats i Biel Majoral, entre d'altres, hi tenien un lloc. Quan es palpa el triomf aclaparador de l'espanyolisme –tan secundat per sectors que s'autoanomenen *no nacionalistes*–, un tendeix a reconèixer que és veritat que anem damunt les espatlles dels gegants i que amb el tità Barnils tot o gairebé tot hauria estat diferent. Com a mínim més divertit. I, per tant, més net i intel·ligent. Quan un evidencia que els diaris i mitjans de comunicació aspiren a esbossar una Teologia, que les editorials de diari són una cosa molt propera a les escuderies de cotxes, que la invasió partidista de la política pot acabar estroncant la riquesa de la reflexió política (els debats televisius, radiofònics o les col·laboracions en els diaris es decideixen bàsicament en funció de satisfer les quotes ideològiques o de partit), un rep l'alè encara calent de la veu de Ramon Barnils. Ara que el president de la Generalitat diu que potser sí «que serà bo que Madrid ens *corregexi* l'estatut», ara que el president del govern central es passa pel folre el compromís amb la seva pròpia paraula, ara que el Parlament de Catalunya elabora un projecte d'estatut perquè al capdavant l'executiu del govern central acabi esgrafiant el projecte d'estatut que hauria d'haver proposat el Parlament de Catalunya (ja ens podíem haver estalviat el bus de l'estatut!), ara que la xenofòbia contra els catalans és gratuïta i qui sap si acabarà desgravant a hisenda, ara que un president del govern central decideix no fer públiques les balances fiscals i d'aquesta manera no oferir els mecanismes que en part podrien desactivar la xenofòbia, ara que la Consellera Montserrat Tura mostra estranyesa i no troba *gens normal* que «a Berga hi hagi *tants* casals independentistes», ara que el PP abraça projectes colpistes, ara que CiU intenta créixer alimentant-se de l'humus de la seva pròpia problemàtica, ara que ERC es desdibuixa en un perillós tombant *amateur* de la política, ara que Iniciativa per Catalunya subratlla una política encartonada per la cultura de l'eslògan, ara que els vells resistents antifranquistes i *antidretans* gaudeixen de sinecures, ara que ja tenim una aristocràcia d'esquerres, ara que (d'altra banda, com sempre) els governants actuen amb un paternalisme autoritari i *tenen a bé* pensar i decidir per nosaltres, ara que el nacionalisme català és reduït a una etapa de minoria d'edat mental o a una simple patologia psicològica, ara que els mit-

jans de comunicació proscriuen i censuren sense que ningú gosi alçar la veu per dir que proscriuen i censuren, la veu de Ramon Barnils s'esponja i reverbera des del silenci. Creix. Com deuen créixer les estàtues invisibles, que potser ja són més grans que el mateix món que les encabeix. El buit també erosiona i esculpeix. Barnils, profeta amb rialla, ens va precisar allò que havia de ser dit encara que ningú no ho digués. «L'enyorem» és una expressió massa malenconiosa. ¿Com podem enyorar-lo si ni els fets ens ho permeten? Aquesta deu ser la seva broma pòstuma.

Rellegir Barnils

Manel Ollé, crític literari i professor de la UPF

¿Quin sentit té rellegir, passats els anys, els articles d'un periodista de pura raça com Ramon Barnils, que anava al gra, que pretenia bàsicament fer un periodisme d'opinió bel·ligerant, sorgit de la immediatesa, poc donat a la floritura o l'exercici d'estil? Només cal triar a l'atzar qualsevol dels articles de Ramon Barnils compilats l'any 2001 per Carles Serrat en el volum *Articles* (La Magrana) per adonar-se que rellegir Barnils és una manera justificadíssima de passar el temps.

No és pas la justesa dels adjectius, ni la brillantor de les argumentacions, ni la originalitat de les perspectives el que fa perdurables els articles de Ramon Barnils. Arriben a la literatura per una altra banda. En una professió periodística predominantment indocumentada, mesella i disciplinada; dominada pel columnisme clònic, estacional i tot sovint superflu, la veu personalíssima de Ramon Barnils, sempre expressió de si mateixa, independent i directa, acaba arribant al territori literari pel costat del testimoni personal. Un testimoni necessari, que cal preservar. On hi batega la contingència d'un present fugisser que s'hi reflecteix, però també l'armadura consistent d'una veu i una rialla un pèl enrogallada i sardònica, on s'hi xifra no tant una ideologia ni una manera de veure el món com una manera de *viure* en el món.

Dels milers d'articles que va escriure Ramon Barnils durant tres dècades de dedicació continuada al periodisme, Carles Serrat en va triar amb molt bon criteri una sèrie de breus columnes d'opinió. Caldria ampliar l'aposta i posar en circulació més material. I és que Barnils no s'entreté en subtileses, més que la ironia practica el sarcasme. Entronca amb la tradició del periodisme satíric de publicacions com *El be negre*. El vitalisme, la mala llet i sobretot l'esgrima incisiva marquen els colors canviants de la prosa periodística de Ramon Barnils. Escrivia des d'una catalanitat sense complexos i amb un tarannà llibertari molt allunyats de l'habitual i apegalosa malenconia nacional. No s'estava d'incomodar i de furgar ferides, i això s'agraeix. No sabia de patums ni de silencis tàctics, no se sentia deutor de cap de les renúncies de la transició. I tampoc s'estava d'elogiar, aquells que, lluny de la fantasmada dominant, li mereixien respecte: Gabriel Ferrater, Vicent Andrés Estellés...

Mots encreuats per a Ramon Barnils

Màrius Serra, enigmista i escriptor | www.mariussera.info

El que millor em serveix per parlar breument de les aportacions de Ramon Barnils al periodisme català és una graella de mots encreuats.

En primer lloc, pel llenguatge. Barnils va traslladar al pujolisme el llenguatge punyent de l'antifranquisme. De vegades abrupte, sovint tendent a l'exabrupte, però sempre directe, eficaç, depurat, clar. I ho va fer en català. Un català alliberat de la pudor d'hòstia que Gabriel Ferrater havia ensumat en boca del professor Badia Margarit quan un matí, en ple examen oral, Badia havia retret al poeta que l'alè encara li feia pudor d'alcohol. El llenguatge de Barnils –que havia fantasiejat amb fer una biografia de Ferrater– no tenia res a veure amb la correcció política, just quan aquesta començava a néixer, però venerava la correcció gramatical. Amb l'eina del llenguatge ben esmolada, l'autocensura de Barnils anava sempre per sota de la mitjana.

Un altre element dels mots encreuats que me'l recorda és la graella. Molts companys de viatge de Barnils, periodistes i no, anaven (i van) per la vida amb una plantilla ideològica molt fèrria. Una de les aportacions de Barnils va ser la independència de criteri. Això el va permetre trepitjar sovint frontera, tant a Catalunya com al País Valencià, provant de dinamitar els prejudicis que el fanatisme dels plantillatients anava escampant pertot. Barnils mai no va incórrer en l'error més flagrant de molts periodistes autoanomenats *progressistes*: considerar que tot el nacionalisme català estava tallat pel mateix patró i que el nacionalisme espanyol no existia. Barnils s'enfrontà a aquesta idea dominant entre la intel·lectualitat catalana amb les armes de la ironia i el sarcasme. La mera descripció de la realitat ja li permetia construir paradoxes de primera.

També la doble escriptura dels mots encreuats, en horitzontal i en vertical, pot remetre a la seva insistència impertinent a relacionar els elements de l'actualitat amb les fondes arrels de la història. Barnils no feia un periodisme pla. Partia de l'actualitat immediata, però se submergia ben profundament en la tradició històrica i després provava d'extreure'n alguna conclusió original.

Finalment, la icona del quadret negre, tan utilitzada pel seu amic Tísner, serveix per caracteritzar Barnils com un navegant pirata de l'era predigital. De fet, Ramon Barnils va ser *hacker* sense saber-ho.

El contrapunt

Manuel Trallero, escriptor

El procés de santificació de Ramon Barnils és un fet irreversible, és a dir, s'està convertint en una relíquia. Jo només tinc un record i mig del periodista, anatema del funcionari que va esdevenir més tard a Catalunya Ràdio, on lluí una antipatia a prova de nòmina. Algú em va explicar –juro que no recordo qui– que, anant amb en Barnils en cotxe per les terres de Lleida, van passar per davant d'un *puticlub* de carretera que es

deia «El Cocodrilo», i el periodista es va adreçar al conductor i li va plantejar una qüestió ben sensata: «T'imagines que et fan un *francès* en un lloc que es diu "El Cocodrilo"?». No vam coincidir més fins que Jaume Barberà ens va enfrontar a TV3 per debatre el tema de les seleccions esportives de Catalunya. Abans del debat, ell es va cruspir tots els canapès mentre fumava unes cigarretes «toscanes» que tenien un efecte letal. Al plató va fer diana i va assegurar que no hi hauria seleccions mentre Convergència seguís al poder. No ens vam veure mai més, i no m'agradaria acabar els dies com ell: el periodista que va ser un dia.

Quatre referències

Matthew Tree, escriptor

Tinc quatre referències concretes, pel que fa a Ramon Barnils.

Primer: als articles de Quim Monzó dels anys vuitanta, en Barnils hi sortia amb una certa freqüència, descrit, amb afecció, com una mena de sàtir intel·ligent.

Segon: en les transcripcions reveladores de les entrevistes que en Barnils, Jordi Vendrell i el mateix Monzó feien a diversos personatges al programa *El lloro, el moro, el mico i el senyor de Puerto Rico*, on en Barnils és qui fa els comentaris més incisius. Per exemple, a Pere Calders: «Tu tens una pega, Calders: ets massa bon noi».

Tercer: m'han explicat que en Barnils anava amunt i avall defensant el dret del país a la independència en una època en què fer coses d'aquestes no estava gens de moda i menys per a un periodista mordaç com ell. Intueixo que aquelles xerrades devien ser tan fascinants com lliures dels llocs comuns que solen sorgir com bolets quan es parla d'aquest tema.

Quart: tinc entès que per fer els seus articles ja tirant cap a llegendaris per a la revista *El Temps*, feia servir un sistema peculiar: escrivia tot l'article i tot seguit en treia el primer paràgraf perquè, al seu parer, gairebé sempre sobrava. Puc pensar en més d'un a qui no li aniria gens malament fer el mateix.

En fi, el que em sap greu és no haver conegut Ramon Barnils en persona perquè estic segur, seguríssim, que com a persona devia ser especial, molt especial.

